

Jūrų atkūrimo priemonės (versija 2026.09)

Priemonės pavadinimas	Priemonės kodas	Igyvendinama iki (m.)	Priemonės aprašymas	GAR straipsniai, kurių tikslų siekiama	Dalinis tikslas (subtarget)	Tiksliausias taikymo ploto įvertis arba intervalas	Mato vienetai (km arba km2)	Preliminarios numatomo viešojo finansavimo priemonės
Taršos iš Nemuno baseino ir vidinės taršos Kuršių mariose masto ir poveikio Baltijos jūros priekrantei vertinimas	LT_GAR_5_001	2028	Priemonė siekiama pašalinti žinių spragas apie taršos iš Nemuno baseino ir vidinės taršos Kuršių mariose mastą bei jos poveikį Baltijos jūros priekrantei, atliekant biogeocheminius tyrimus ir maistingųjų medžiagų srautų vertinimą Nemuno – Kuršių marių – Baltijos jūros kontinuumo. Priemonė įgyvendinama dviem etapais: 1 etapas - atlikti biogeocheminius tyrimus, reikalingus vertinant maistingųjų medžiagų kiekius, apykaitą, transformaciją ir pernašą Nemuno – Kuršių marių (įskaitant ir Klaipėdos sąsiaurį) – Baltijos jūros kontinuumo, sudarant maistmedžiagų balansą; 2 etapas - remiantis atliktais tyrimais ir biogeocheminiu ir (arba) hidrodinaminiu ir (arba) nešmenų transporto modelių skaičiavimų rezultatais, įvertinti taršos iš Nemuno baseino ir vidinės taršos poveikį Kuršių marių maistingųjų medžiagų balansui ir poveikį Baltijos jūros priekrantei. Veikla planuojama įgyvendinti Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtos programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę” veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Kuršių marios per Klaipėdos sąsiaurį yra tiesiogiai susijusios su Baltijos jūra — didžioji dalis Nemuno baseino ir Kuršių marių maistingųjų medžiagų srautų pasiekia jūros priekrantę, todėl šių srautų vertinimas yra būtinas siekiant sumažinti eutrofikaciją ir pagerinti jūrinių buveinių būklę. Ekologinė nauda: pašalintos žinių spragos apie maistingųjų medžiagų srautus ir taršos poveikį jūrinei aplinkai, sukurtas mokslinis pagrindas eutrofikaciją mažinančioms priemonėms planuoti ir Baltijos jūros priekrantės bei Kuršių marių buveinių būklei gerinti.	5 straipsnis - Jūros buveinės 4 straipsnis - Sausumos buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Pavojingų medžiagų, kurios apibūdina paviršinių vandens telkinių cheminę būklę, paplitimo ir kiekio vertinimas	LT_GAR_5_002	2029	Priemonė siekiama vykdyti nuolatinį monitoringą ir pašalinti žinių spragas apie pavojingų medžiagų, apibūdinančių paviršinių vandens telkinių cheminę būklę, paplitimą ir kiekius Lietuvos jūros rajone. Vykdomos tyrimų programos, kurių metu tiriamos pavojingos medžiagos trijose aplinkos terpėse — vandenyje, dugno nuosėdose ir gyvuose organizmuose (molluskuose ir žuvyse). Toks kompleksinis tyrimas leidžia įvertinti ne tik pavojingų medžiagų koncentracijas vandenyje, bet ir jų kaupimąsi nuosėdose bei biologinę akumuliaciją mitybos grandinėje, taip atskleidžiant realų taršos poveikį jūrinei ekosistemai. Tyrimai vykdomi pagal Valstybinę aplinkos monitoringo programą (VAMP 2024–2029 m.) ir įgyvendinami ES lėšomis finansuojamo projekto apimtyje, papildant ir tobulinant jūrinių vandenų būklės stebėseną. Patikimi duomenys apie pavojingų medžiagų paplitimą ir kiekius yra būtina sąlyga objektyviai vertinti paviršinių vandens telkinių cheminę būklę, nustatyti taršos šaltinius ir jų poveikį bei planuoti tikslingas taršos mažinimo priemones. Ekologinė nauda: duomenų rinkimas apie pavojingų medžiagų paplitimą ir kiekius jūrinėje aplinkoje, sukurtas mokslinis pagrindas paviršinių vandens telkinių cheminės būklės vertinimui, taršos šaltinių nustatymui ir jūrinių buveinių būklę gerinančioms priemonėms planuoti.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Baltijos jūroje palaidoto cheminio ginklo galimo poveikio jūrinei aplinkai ir žmogui vertinimas	LT_GAR_5_003	2027	Priemonė siekiama stebėti ir vertinti Baltijos jūroje palaidoto cheminio ginklo galimą poveikį jūrinei aplinkai ir žmogui bei prisidėti prie tarptautinio bendradarbiavimo šalinant amuniciją, dalinantis patirimi ir informacija, vertinant galimo cheminio ginklo poveikio stebėjimų duomenis ir taip užkertant kelią reikšmingam jūrinių buveinių būklės blogėjimui. Lietuva, kartu su partneriais, dalyvauja tarptautiniame Interreg Baltijos jūros regiono (Interreg Baltic Sea region) projekte „Baltijos jūros išvalymo nuo amunicijos gairės“ (Baltic Sea Munitions Remediation Roadmap) (MUNIMAP) (2024-2027). MUNIMAP projektas siekia paspartinti ir koordinuoti šalių nacionalinius procesus, sukuriant gaires Baltijos jūros amunicijos šalinimui. Projekto metu siekiama sukurti ir įvertinti įvairius jūros išvalymo nuo amunicijos gairių elementus, tokius kaip politinės rekomendacijos, informacinių technologijų sprendimus vietovių prioritetizavimui, stebėsenos strategijas bei inovatyvius, ekonomiškai efektyvius ir aplinkai draugiškus šalinimo metodus. Ekologinė nauda: sukauptos žinios ir tarptautiniu mastu suderintos gairės dėl Baltijos jūroje palaidoto cheminio ginklo stebėsenos ir šalinimo sudaro sąlygas mažinti pavojingų cheminių medžiagų poveikį jūrinei aplinkai ir užkirsti kelią reikšmingam jūrinių buveinių būklės blogėjimui.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Mikrošiukšlių nuotekų tvarkymo infrastruktūroje (komunalinių, pramoninių, paviršinių) tyrimai, tikslinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros vietų identifikavimas, taršos prevencijos priemonių taikymas	LT_GAR_4_019	2029	Priemonė siekiama pašalinti žinių spragas apie mikrošiukšlių taršą, nustatant mikrošiukšlių kiekius nuotekų tvarkymo infrastruktūroje ir identifikuojant tikslines vietas, kuriose taršos prevencijos priemonės būtų efektyviausios, taip užkertant kelią reikšmingam vandens ir jūrinių buveinių būklės blogėjimui. Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma: atlikti tyrimus ir nustatyti mikrošiukšlių kiekius nuotekų tvarkymo infrastruktūroje (komunalinių, gamybinių, paviršinių, sąvartyno filtrato) ir identifiuoti tikslines nuotekų tvarkymo infrastruktūros vietas, kuriose būtų efektyviausia taikyti taršos prevencijos priemones. Veikla planuojama įgyvendinti Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtos programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę” veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: nustačius mikrošiukšlių taršos šaltinius, kiekius ir pateikimo kelius bei identifikavus prioritetines taršos prevencijos vietas, sudaromos sąlygos mažinti mikrošiukšlių apkrovą, patenkančią į Baltijos jūrą, ir užkirsti kelią reikšmingam vandens bei jūrinių buveinių būklės blogėjimui.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 5 straipsnis - Jūros buveinės	4.11.–4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.

Mikrošiukšlių kiekio vandenyje, dugno nuosėdose ir moliuskuose tyrimai	LT_GAR_5_004	2029	Priemone siekiama vykdyti nuolatinį monitoringą ir pašalinti žinių spragas apie mikrošiukšlių (mikroplastiko) taršą Lietuvos jūros rajone. Vykdomi mikrošiukšlių kiekio ir sudėties tyrimai vandenyje, dugno nuosėdose ir moliuskuose. Tyrimai vykdomi pagal Valstybinę aplinkos monitoringo programą (VAMP 2024-2029 m.) ir įgyvendinami ES lėšomis finansuojamo projekto apimtyje. Patikimi duomenys apie mikrošiukšlių paplitimą ir kiekius yra būtini jūrinės aplinkos taršos būklei vertinti ir taršos mažinimo priemonėms planuoti. Ekologinė nauda: pašalintos žinių spragos apie mikrošiukšlių taršą jūrinėje aplinkoje, sukurtas mokslinis pagrindas taršos poveikio vertinimui ir jūrinių buveinių būklę gerinančioms priemonėms planuoti.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.-5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Teršimo incidentų prevencijos ir valdymo sistemos atnaujinimas Lietuvos jūros rajone	LT_GAR_5_005	2029	Priemone siekiama sustiprinti Lietuvos teisingą ir operatyvinę apsaugą nuo atsitiktinės taršos jūros rajone ir taip užkirsti kelią reikšmingam jūrinių buveinių būklės blogėjimui. Priemonė apima du tarpusavyje susijusius veiksmus. Pirmasis veiksmas — taršos incidentų valdymo sistemos reglamentavimo peržiūra ir tobulinimas. Analizuojama galiojanti teisinė bazė, reglamentuojanti atsitiktinės taršos incidentų prevenciją ir reagavimą į juos Lietuvos jūros rajone, o remiantis rezultatais rengiami atitinkamų teisės aktų pakeitimai. Antrasis veiksmas — teršimo incidentų likvidavimo jūros rajone darbų plano ir rizikų vertinimo atnaujinimas. Esamas Teršimo incidentų likvidavimo jūros rajone darbų planas peržiūrimas ir atnaujinamas. Ekologinė nauda: sustiprinta atsitiktinės taršos prevencijos ir reagavimo sistema užkerta kelią reikšmingam jūrinių buveinių, rūšių, būklės blogėjimui.	5 straipsnis - Jūros buveinės 4 straipsnis - Sausumos buveinės	5.9.-5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 4.11.–4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Jūrinių paukščių ir žinduolių gelbėjimo pajėgumų užtikrinimas taršos incidentų atveju	LT_GAR_5_006	2027	Priemone siekiama sukurti ir įlgiausiai palaikyti veiksmingą institucinę ir operatyvinę pajėgumų sistemą, užtikrinančią tinkamą reagavimą į jūrinės aplinkos taršos incidentus, keliaučius grėsmę paukščių ir jūros žinduolių populiacijoms, bei vykdyti nuolatinę šių rūšių stebėseną, taip prisidedant prie jūrinių buveinių būklės blogėjimo prevencijos. Lietuvos jūrų muziejui priskirtos laukinių jūrinių gyvūnų gelbėjimo funkcijos taršos incidentų atveju, kurias institucija vykdo nuo 1997 m. ir įsipareigoja vykdyti nuolat. Parengta ir reguliariai atnaujinama vidinė reagavimo tvarka, apibrėžianti veiksmus avarijų metu ir koordinavimo su kitomis institucijomis mechanizmus. Nuolat palaikomas reikiamų pirmojo būtinumo priemonių prieinamumas — naftos poveikio gyvūnams likvidavimo priemonės, darbuotojų asmeninės apsaugos priemonės, plovimo ir valymo įranga. Darbuotojų kompetencijos stiprinamos dalyvaujant tarptautiniuose mokymuose ir pratybose (pvz., „Sea Alarm“ ir EUROWA organizuotuose seminaruose bei tarptautinėse pratybose „Balex Delta“). Dalyvavimą planuojama tęsti reguliariai, siekiant užtikrinti nuolatinį specialistų pasirėngimo lygį ir atitiktį tarptautinėms „Sea Alarm“ ir HELCOM gairėms dėl laukinių gyvūnų apsaugos taršos incidentų metu. Ekologinė nauda: užtikrinti nuolatiniai jūrinių paukščių ir žinduolių gelbėjimo pajėgumai bei reagavimas į taršos incidentus mažina atsitiktinės taršos žalą jūrinėms rūšims ir jų buveinėms.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.-5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Kuršių marių litoralės makrozoobentosos bendrijos tyrimai ir ekologinės būklės vertinimo sistemos parengimas pagal makrozoobentosos kokybės elementą	LT_GAR_4_020	2028	Priemone siekiama pašalinti žinių spragas apie Kuršių marių litoralės makrozoobentosos bendrijas ir parengti makrozoobentosos kokybės rodiklį, būtiną Kuršių marių ekologiinei būklei vertinti. Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma: 1) atlikti Kuršių marių litoralės makrozoobentosos bendrijos tyrimus; 2) parengti makrozoobentosos kokybės elemento rodiklį (-ius) Kuršių marių ekologiinei būklei vertinti, atlikti rodiklio verčių validaciją pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos nuostatas. Veikla įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: parengtas ir pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos nuostatas validuotas makrozoobentosos kokybės rodiklis sudaro pagrindą patikimai vertinti Kuršių marių ekologinę būklę ir planuoti jos gerinimo priemones.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 5 straipsnis - Jūros buveinės	4.1. Buveinių būklės gerinimas 4.1. Buveinių būklės gerinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas 4.11.–4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.-5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Svetimų rūšių paplitimo ir pasiskirstymo įvertinimas, įtraukiant apaugų tyrimus ant stacionarių objektų ir laivų korpusų, svetimų rūšių keliamą riziką ir galimą poveikį	LT_GAR_5_007	2028	Priemone siekiama pašalinti žinių spragas apie nevietinės rūšis Lietuvos jūros rajone, Klaipėdos sąsiauryje ir Kuršių mariose bei parengti pasiūlymus jų plitimo kontrolei ir valdymui, taip prisidedant prie jūrinių buveinių būklės blogėjimo prevencijos. Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma: taikant klasikinius ir genetinius (eDNA) metodus atlikti nevietinių rūšių tyrimus Klaipėdos sąsiauryje ir Kuršių mariose, išanalizuoti valstybinio aplinkos monitoringo, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto ir Būtingės terminalo monitoringo duomenis apie nevietinės rūšis Lietuvos jūros rajone ir Klaipėdos uosto akvatorijoje, atlikti kompleksinį vertinimą dėl aptinkamų nevietinių rūšių, jų gausos, reikšmės ekosistemoms ir tolimesnio plitimo; pateikti pasiūlymus ir priemones biologinių apaugų ant pramoginių laivų, nevietinių rūšių plitimo kontrolei ir valdymui. Veikla įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: įvertinus svetimų rūšių paplitimą, gausą ir poveikį ekosistemoms bei parengus jų plitimo kontrolės ir valdymo priemones, sudaromos sąlygos mažinti nevietinių rūšių keliamą grėsmę jūrinėms buveinėms ir rūšims bei užkirsti kelią tolesniam jų plitimui	5 straipsnis - Jūros buveinės	4.1. Buveinių būklės gerinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas 4.11.–4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.-5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.

Valstybinės aplinkos monitoringo programos planuojamų makrozoobentosos tyrimų papildymas, atsižvelgiant į vyraujančių dugno buveinių tipų pasiskirstymą Lietuvos jūros rajone	LT_GAR_5_008	2029	Priemone siekiama sustiprinti dugno buveinių monitoringo tinklą, ypač atviros jūros ir 7 buveinių tipų grupės buveinėse, kur duomenų būklei vertinti trūksta. Aplinkos apsaugos agentūra vykdo jūros aplinkos monitoringą vadovaujantis valstybinio aplinkos monitoringo 2024–2029 m. programa. Iš bentinei buveinių aplinkai būdingų charakteristikų kasmet tiriami makrobestuburiai (gausa, biomasė, įvairovė), kas tris metus vykdomi makrodumblių tyrimai, numatytu dažnumu – pavojingos medžiagos dugno nuosėdose. Tyrimų vietų tinklas retesnis atviroje Baltijos jūroje, ypač, 7 buveinių tipų grupei priklausančiose buveinėse, todėl įvertinti šių buveinių būklę trūksta duomenų. 2021–2023 m. cirkalitoralės smėlyje ir dumble bei atviros jūros dumble makrobestuburių charakteristikos, priedugnio deguonies sąlygos bei maistmedžiagų koncentracijos buvo papildomai tiriamos 5 monitoringo vietose, šios tyrimų vietos įtrauktos ir į 2026 m. Baltijos jūros monitoringo planą. Ekologinė nauda: praplėtus jūros dugno buveinių monitoringo tinklą, sudaromos sąlygos surinkti daugiau makrobestuburių tyrimų duomenų iš atviros jūros buveinių, ypač, kur priedugnyje fiksuojamas mažesnis deguonies kiekis. Vistik, minėtų tyrimų praplėtimas dar neleidžia pilnai įvertinti atviros jūros buveinių sąlygų, todėl siekiant Gamtos atkūrimo reglamento tikslų būtina dugno buveinių monitoringo tinklo peržiūra.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Ilgalaikio povandeninio triukšmo stebėjimo sistemos įdiegimas, povandeninio triukšmo lygio ir poveikio bioįvairovei vertinimas	LT_GAR_5_009	2028	Priemone siekiama sukaupti mokslinius duomenis apie foninio (nuolatinio) povandeninio triukšmo lygius Lietuvos Baltijos jūros vandenyse ir įvertinti jo galimą neigiamą poveikį jūros ekosistemai. Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma: 1) Atlikti Lietuvos Baltijos jūros vandenų foninio povandeninio triukšmo lygių erdvinį modeliavimą; 2) Atlikti Lietuvos Baltijos jūros vandenų foninio povandeninio triukšmo galimo neigiamo poveikio referentinėms gyvūnų rūšims (ruoniams, menkėms ir silkinėms žuvisms) vertinimą, erdvinį duomenų pagrindų; 3) Atlikti Lietuvos Baltijos jūros vandenų foninio povandeninio triukšmo lygių matavimus. Veikia įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: sukaupti duomenys sudarys sąlygas objektyviai įvertinti povandeninio triukšmo keliamą spaudimą jūros ekosistemai ir pagrįstai planuoti neigiamą poveikį jūrų žinduoliams ir žuvisms mažinančias priemones, taip prisidedant prie palankios jūros buveinių ir rūšių būklės atkūrimo ir išsaugojimo.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Kuršių marių ir Baltijos jūros makrofitobentosos ir hidromorfologinių sąlygų tyrimai ir aplinkos būklės vertinimas	LT_GAR_5_010	2027	Priemone siekiama pašalinti žinių spragas apie Kuršių marių ir Baltijos jūros ekologinę būklę, atliekant makrofitobentosos ir hidromorfologinių sąlygų tyrimus bei parengiant pasiūlymus dėl hidromorfologijos rodiklių. Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma atlikti Kuršių marių ir Baltijos jūros makrofitobentosos ir hidromorfologinių sąlygų tyrimus ir įvertinti ekologinę (aplinkos) būklę pagal makrofitobentosos ir hidromorfologinius rodiklius, pateikti pasiūlymus Kuršių marių ir Baltijos jūros priekrantės hidromorfologijos rodikliams. Veikia įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: sukaupti makrofitobentosos ir hidromorfologiniai duomenys sudaro pagrindą patikimai vertinti Kuršių marių ir Baltijos jūros priekrantės ekologinę būklę bei pagrįstai planuoti jūrinių ir pakrantių buveinių būklės gerinimo priemones.	5 straipsnis - Jūros buveinės 4 straipsnis - Sausumos buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Rifų ir makrofitų Baltijos jūroje ir Kuršių mariose monitoringas	LT_GAR_5_011	2029	Priemone siekiama pašalinti žinių spragas apie Europos Bendrijos svarbos jūrinių buveinių būklę, vykdant rifų ir makrofitų monitoringą Baltijos jūroje ir Kuršių mariose. Atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą. Nustatyti rifų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, buveinės dalis „Natura 2000“ tinkle. Ekologinė nauda: nuolatinė rifų ir makrofitų buveinių stebėseną sudaro sąlygas patikimai vertinti Europos Bendrijos svarbos jūrinių buveinių apsaugos būklę, laiku nustatyti jos pokyčius ir pagrįstai planuoti jūrinių buveinių atkūrimo bei apsaugos priemones.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Lietuvos jūrų muziejaus Baltijos jūros gyvūnų reabilitacijos centro jūros žinduolių (ruonių) populiacijos tyrimai: reprodukcinės ir įmitymo būklės vertinimas pagal HELCOM rekomendacijas 27–28/2 1, populiacijos monitoringas	LT_GAR_5_012	2027	Priemonės tikslas — vykdyti ilgalaikį Baltijos jūros ruonių populiacijos stebėsenos ir mokslinių tyrimų programą, leidžiančią sistemingai vertinti jūros žinduolių reprodukcinę ir įmitymo būklę pagal HELCOM rekomendacijas 27–28/2, taip prisidedant prie jūrinių rūšių buveinių kokybės gerinimo ir žinių spragų šalinimo. Pagrindinį priemonės metodą sudaro sistemingi anatomiciniai tyrimai (nekropsijos), atliekami su Lietuvos pakranteje rastais nugašusiais ruoniais. Kiekvienos nekropsijos metu renkami įvairių tipų biologiniai mėginiai (audiniai, organai, parazitai), atliekami morfometriniai matavimai ir vertinama gyvūnų būklė — reprodukcinė, įmitymo ir sveikatos — remiantis HELCOM Jūros žinduolių ekspertų grupės parengtomis standartizuotomis gairėmis. Metodikų suvienodinimas su kitomis Baltijos jūros valstybėmis užtikrina surinktų duomenų palyginamumą regioniniu lygmeniu. 2023–2025 m. laikotarpiu iš viso atliktos 30 individų nekropsijos: 2023 m. — 2, 2024 m. — 17, 2025 m. — 11. Surinkti duomenys perduodami HELCOM ir integruojami į bendrą Baltijos jūros ruonių populiacijos sveikatos vertinimą. Siekiant stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir suderinti tyrimo metodikas tarp Baltijos jūros šalių, 2023 m. Lietuvos jūrų muziejus organizavo tarptautinę mokslinę konferenciją „Does the Wildlife Feel Safe in the Baltic Sea“, subūrusią HELCOM Jūros žinduolių ekspertų grupės narius ir kitus srities specialistus. Konferencijos praktinėje dalyje kartu su tarptautiniais ekspertaais atlikti ruonių anatomiciniai tyrimai, tiesiogiai prisidedant prie metodikų harmonizavimo tarp skirtingų šalių. Tyrimai planuojami tęsti sistemingai per visą planavimo laikotarpį. 2026–2027 m. bus užtikrintas duomenų tęstinumas ir tolesnį jų integraciją į regioninius HELCOM vertinimus. Ilgesniuoju laikotarpiu stebėsenos programa sudarys mokslinę bazę, reikalingą vertinant, ar ruonių populiacijos būklė Lietuvos jūros rajone gerėja, ir leidžiančią laiku identifikuoti naujus grėsmės veiksnius — taršą, ligas, klimato kaitos poveikį — bei koreguoti apsaugos ir atkūrimo priemones. Ruonių populiacijos sveikatos rodikliai atspindi bendrą Baltijos jūros ekosistemos būklę. Sistemingi ilgalaikiai duomenys apie reprodukcinę sėkmę, įmitymo būklę ir mirtingumo priežastis yra būtina sąlyga siekiant užpildyti esamas žinių spragas apie jūrinių žinduolių populiacijas Lietuvos jūros rajone ir įvertinti pažangą.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.

Jūros aplinkos būklės vertinimo, geros būklės kriterijų, apsaugos tikslų ir monitoringo programos atnaujinimas	LT_GAR_5_013	2030	Priemone siekiama atnaujinti jūros aplinkos būklės įvertinimą, geros aplinkos būklės kriterijus, jūros aplinkos apsaugos tikslus ir monitoringo programą, taip užtikrinant patikimą jūros ekosistemų būklės vertinimą ir stebėseną. Atnaujinimas atliekamas periodiškai, 6 metų ciklais, įgyvendinant Jūrų strategijos pagrindų direktyvos (2008/56/EB) reikalavimus. Veikla bus įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Atnaujinti būklės vertinimo ir monitoringo pagrindai yra būtina sąlyga objektyviai vertinti jūros aplinkos būklės pokyčius, nustatyti gerą aplinkos būklę ir pagrįstai planuoti jūros buveinių bei rūšių apsaugos ir atkūrimo priemones. Be nuolat atnaujinamų kriterijų ir monitoringo programos neįmanoma stebėti atkūrimo pažangos ir užtikrinti duomenų suderinamumo su Gamtos atkūrimo reglamento reikalavimais. Ekologinė nauda: atnaujinti jūros aplinkos būklės kriterijai, apsaugos tikslai ir monitoringo programa sudaro pagrindą patikimai vertinti jūros ekosistemų būklę, stebėti jos pokyčius ir pagrįstai planuoti jūrinių buveinių bei rūšių atkūrimo priemones.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Priemonių ir veiksmų pasiekti gerai jūros aplinkos būklei parengimas	LT_GAR_5_014	2027	Priemone siekiama parengti priemones ir veiksmus, reikalingus gerai jūros aplinkos būklei pasiekti, įgyvendinant Jūrų strategijos pagrindų direktyvos (2008/56/EB) ir susijusių direktyvų (2000/60/EB, 2007/60/EB) reikalavimus. Veikla įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės Nr. 02-01-06-07-01 „Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: parengtos priemonės sudaro sąlygas sistemingai gerinti jūros aplinkos būklę, mažinti jūros ekosistemai poveikį darančias aprovas ir prisidėti prie palankios jūros buveinių bei rūšių būklės atkūrimo.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Atnaujinto HELCOM portalo tematinių Baltijos jūros žemėlapių ir jų integravimo galimybių į jūrinių teritorijų valdymo ir sprendimų priėmimo procesus vertinimas	LT_GAR_5_015	2030	Priemone numatoma įvertinti HELCOM MPA portalo ir PROTECT BALTIC projekto metu parengtų teminių Baltijos jūros erdvių sluoksnių naudojimą saugomų jūrinių teritorijų valdymo ir atkūrimo planavimo procesuose. Portalas, apjungiantis atnaujintą MPA duomenų bazę, interaktyvius žemėlapius ir analizes įrankius, sudarytų prielaidas nuosekliau vertinti MPA tinklo būklę, vientisumą, valdymo poreikius ir žmogaus veiklų poveikį. Atnaujinti rūšių, buveinių, biologinės įvairovės „karštųjų taškų“, žmogaus veiklų, spaudimų ir klimato kaitos scenarijų sluoksniai būtų naudojami atkūrimo prioritetams nustatyti, priemonėms planuoti ir sprendimams nacionaliniame atkūrimo plane pagrįsti. Priemonė prisidės prie Žinių spragų mažinimo, regioniniu mastu suderinto duomenų naudojimo ir įrodymais grįsto jūrinių teritorijų valdymo stiprinimo Lietuvoje.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON ir kt.
Baltijos jūros regiono metodinių įrankių taikymo plėtojimas ir integravimas valdymo efektyvumui, ekosisteminių paslaugų vertinimui, valdymo tikslų nustatymui ir monitoringo suderinamumo stiprinimui	LT_GAR_5_016	2030	Priemone siekiama stiprinti saugomų jūrinių teritorijų valdyseną, talkant Baltijos jūros regiono mastu parengtus valdymo, atkūrimo, ekosisteminių paslaugų vertinimo ir monitoringo įrankius. Bus naudojamos MPA valdymo gairės, MANEA valdymo efektyvumo vertinimo įrankis, atkūrimo veiksmų planas ir įrankių rinkinys, BALM sistema, kiekybiniai ir kokybiniai valdymo tikslai bei vieningos monitoringo gairės. Tai leis geriau vertinti valdymo veiksmingumą, nustatyti atkūrimo prioritetus, pagrįsti priemonių pasirinkimą, užtikrinti duomenų palyginamumą ir prisidės prie įrodymais grįsto jūrinių teritorijų valdymo bei Reglamento 5 straipsnio tikslų įgyvendinimo.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON ir kt.
Visuomenės informavimas apie jūrinę aplinką teršiančias šiuikšles ir jų keliamą grėsmę, taršos prevencijos ir mažinimo priemonės	LT_GAR_5_017	2027	Priemone siekiama didinti visuomenės informuotumą apie jūros ir paplūdimių taršą šiuikšėmis bei jos prevencijos priemones, taip prisidedant prie jūros aplinkos taršos mažinimo Šios veiklos įgyvendinimo metu numatoma: 1) parengti ir visame Lietuvos pajūryje sumontuoti visuomenės informavimo edukacinius stendus; 2) parengti vaizdo klipus apie šiuikšlių problematiką ir prevencijos priemones; 3) transliuoti vaizdo klipą skaitmeniniuose lauko ekranuose; 4) parengti informacinius straipsnius nacionaliniuose ar regioniuose žiniasklaidos portaluose. Veikla įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Aplinkos apsaugos agentūra, taip pat, parengė informacinę švieslentę apie paplūdimius teršiančias šiuikšles, jų kategorijas ir tipus, šiuikšlių kiekius ir kaitos tendencijas: https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/vandens-sritys-svieslentes/lietuvas-baltijos-juros-papludimius-teršianciu-siuikslu-kiekio-kaita/ Ekologinė nauda: padidėjęs visuomenės informuotumas apie jūros šiuikšlių problematiką ir prevenciją prisideda prie taršos šiuikšlėmis mažinimo ir jūros bei pakrančių buveinių būklės blogėjimo prevencijos.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Visuomenės informavimas apie jūrinės nevietinės rūšis, jų plitimo būdus, poveikį aplinkai ir žmogui, prevencines priemones	LT_GAR_5_018	2028	Priemone siekiama didinti visuomenės informuotumą apie jūrinės svetimas rūšis, jų plitimo būdus, poveikį aplinkai ir žmogui bei prevencines priemones, taip mažinant naujų nevietinių rūšių atsiradimo ir plitimo riziką Lietuvos jūros rajone. Veikla įgyvendinama Projekto „Vandens telkinių būklės tyrimai, duomenų analizės, monitoringo įrangos atnaujinimas ir visuomenės informavimas“ metu. Projektas vykdomas pagal Plėtros programos pažangos priemonės „Nr. 02-01-06-07-01 “Gerinti vandens telkinių būklę“ veiklos „Vandens išteklių valdymo tobulinimas“ poveiklę „Vandens telkinių monitoringo sistemos tobulinimas“. Ekologinė nauda: padidėjęs visuomenės informuotumas apie jūrinės svetimas rūšis ir jų plitimo prevenciją prisideda prie naujų nevietinių rūšių atsiradimo rizikos mažinimo ir jūrinių buveinių bei rūšių būklės blogėjimo prevencijos	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.

Duomenų apie jūrų buveinių tipų paplitimą, plotą ir būklę Lietuvos Baltijos jūros rajone surinkimas ir apibendrinimas tolimesniame atkūrimo priemonių planavimui	LT_GAR_5_019	2026	Priemonė siekiama pašalinti žinių spragas apie Reglamento (ES) 2024/1991 II priede nurodytų jūrų buveinių tipų paplitimą, plotą ir ekologinę būklę Lietuvos Baltijos jūros rajone, taip sukuriant mokslinį pagrindą konkrečioms atkūrimo priemonėms planuoti pagal Reglamento 5 straipsnio reikalavimus. Rengiama apžvalga, kurioje pateikiama ši informacija: (i) buveinių tipų dabartinio paplitimo žemėlapis ir paplitimo plotas, parengtas kaip 10×10 km tinkliniai arba pavieniai daugiakampiai; (ii) buveinių tipų aprašymas su nuoroda į taikytus metodus ir duomenų šaltinius bei Reglamento II priedo buveinių tipų atitikimas EUNIS klasifikacijos buveinių tipams, išskirtiems įgyvendinant Jūrų strategijos pagrindų direktyvą; (iii) geros ir negeros būklės buveinių plotai su taikytos būklės nustatymo metodikos aprašu, grindžiamu Buvinių direktyvos apsaugos būklės kriterijais ir JSPD geros aplinkos būklės rodikliais; (iv) palankūs referencialiai plotai buveinių tipų grupėms 1–6, kai yra pakankamai duomenų jiems apskaičiuoti; (v) tinkamiausios teritorijos buveinėms iš naujo įkurti pagal Reglamento 5 str. 6 dalį; (vi) buveinių tipų, kurių būklė nežinoma, plotai, žinių spragų priežastys ir jų šalinimo galimybės; (vii) pasiūlymai atkūrimo priemonėms pagal Reglamento 5 str. 1, 2, 5, 7, 8, 9, 10 ir 14 dalis, įskaitant galimas išimtis pagal 5 str. 11–12 dalis, kai geros būklės pasiekimas nustatytais terminais negalimas. Apžvalga rengiama remiantis Aplinkos apsaugos agentūros ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos turimais duomenimis, Lietuvos ir užsienio mokslo institucijų tyrimų rezultatais, įgyvendintų projektų duomenimis bei ekspertinėmis žiniomis. Sistemingi ir palyginami duomenys apie jūrų buveinių tipų paplitimą, plotą ir būklę iki šiol nepakankami, todėl priemonė užpildoma esama žinių spraga ir sukuriamas patikimas pagrindas jūrų ekosistemų atkūrimo tikslams ir priemonėms pagal Reglamento 5 straipsnį nustatyti. Ekologinė nauda: pašalintos žinių spragos apie jūrų buveinių tipų paplitimą, plotą ir būklę sudaro sąlygas objektyviai įvertinti jūrų ekosistemų būklę, nustatyti palankius referencinius plotus ir atkūrimo prioritetus bei pagrįstai planuoti jūrų buveinių atkūrimo priemones.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRRP) ir kt.
Jūrų kiaulės (<i>Phocoena phocoena</i>) populiacijos stebėseną	LT_GAR_5_020	2030	Priemonė siekiama užtikrinti jūrų kiaules (<i>Phocoena phocoena</i>) — vienintelės Baltijos jūroje nuolat gyvenančios dantytųjų banginių rūšies — apsaugą Lietuvos jūros rajone, vykdat sistemingą populiacijos stebėseną ir taikant regionines priegaudos mažinimo priemones. Stebėseną vykdoma pasyviuoju akustiniu monitoringu (PAM), naudojant povandeninius garso registratorius (C-POD ir F-POD hidrofonus), papildomai kaupiant žvejų fiksuojamus jūrų kiaulių stebėjimo duomenis. Pasyvusis akustinis monitoringas leidžia nustatyti jūrų kiaulių buvimą, pasiskirstymą ir sezoninę dinamiką nedarant poveikio gyvųjų elgsenai. Stebėsenos duomenys kaupiami tarptautinio bendradarbiavimo projekto (pvz., SAMBAH) bei poveikio aplinkai vertinimo stebėsenos metu, o priemonė siekiama šią stebėseną tęsti ir plėtoti. KU taip pat dalyvauja projekte CUMBI AH (projekto trukmė: 2026-2030 m.), kurio metu toliau analizuojami duomenys apie stebėtas jūrų kiaules).	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRRP), HORIZON, LIFE ir kt.
Jūrų kiaulės (<i>Phocoena phocoena</i>) apsauga: priegaudos mažinimo priemonės	LT_GAR_5_021	2030	Priegaudos mažinimo priemonės nustatomos įgyvendinant Bendrąją žuvininkystės politiką, rengiant regionines bendrąsias rekomendacijas BALT FISH forume — Baltijos jūros pakrantės ES valstybių narių ir Europos Komisijos bendradarbiavimo platformoje, sudarančioje sąlygas derinti bendras pozicijas ir rengti moksliniais duomenimis grįstas regionines priemones. Bendrąsias rekomendacijas valstybės narės teikia Europos Komisijai pagal Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 11 ir 18 straipsnius; Komisija, jas įvertinusi ir pasikonsultavusi su Moksliniu, techniniu ir ekonominiu žuvininkystės komitetu (STECF), rekomendacijas įgyvendina priimdama deleguotuosius reglamentus, privalomus visoms atitinkamoms valstybėms narėms. Iki šiol BALT FISH pateikė penkias bendrąsias rekomendacijas dėl Baltijos jūros kiaulių apsaugos, kurių pagrindu Europos Komisija priėmė du deleguotuosius reglamentus. 2020 m. ir 2021 m. pateiktų rekomendacijų pagrindu priimtas Deleguotasis reglamentas (ES) 2022/303, kuriuo nustatytos priegaudos mažinimo priemonės jūrų kiaulių apsaugai. 2024 m. pateiktos ir 2025 m. patikslintos rekomendacijos pagrindu priimtas Deleguotasis reglamentas (ES) 2026/450, kuriuo iš dalies pakeistas Reglamentas (ES) 2019/1241 bei atnaujintos ir pratęstos jūrų kiaulių apsaugos priemonės. Šiais teisės aktais nustatyti sezoniniai žvejybos ribojimai, statomųjų tinklų naudojimo apribojimai ir akustinio atbaidymo priemonių (plingerių) naudojimo reikalavimai tam tikrose „Natura 2000“ teritorijose. 2026 m. birželio mėn. Komisijos svarstymui pateikta penktoji bendroji rekomendacija. Jūrų kiaulių yra saugoma rūšis, kurios būklė Baltijos jūroje nepalanki, o priegauda žvejybos įrankiuose yra vienas pagrindinių jos populiacijai poveikį darančių veiksnių. Lietuvos jūros rajone rūšies paplitimo ir gausos duomenų iki šiol nepakanka. Patikimi stebėsenos duomenys yra būtina sąlyga įvertinti rūšies būklę ir mokslinškai pagrįsti regionines apsaugos priemones, o priegaudos mažinimo priemonės tiesiogiai mažina žvejybos poveikį populiacijai. Ekologinė nauda: sistemingi stebėsenos duomenys sudaro sąlygas objektyviai įvertinti jūrų kiaulių paplitimą ir gausą bei laiku nustatyti jos būklės pokyčius, o taikomos priegaudos mažinimo priemonės mažina žvejybos poveikį populiacijai ir prisideda prie palankios šios saugomos rūšies apsaugos būklės atkūrimo.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRRP) ir kt.
Perpelės (<i>Pelecus cultratus</i>) ir syko (<i>Coregonus lavaretus</i>) tyrimai apsaugos planams parengti	LT_GAR_5_022	2027	Priemonė skirta surinkti sistemingą mokslinę informaciją apie perpelį (<i>Pelecus cultratus</i>) ir sykų (<i>Coregonus lavaretus</i>) paplitimą, pasiskirstymą, migraciją, biologiją ir žvejybą Baltijos jūros priekrantėje ir Kuršių mariose. Perpelė (<i>Pelecus cultratus</i>) yra saugoma rūšis, kurios specializuota verslinė žvejyba Kuršių mariose draudžiama. Ji sugaunama kaip priegauda — daugiausia marinėmis gaudyklėmis gegužės–birželio mėnesiais neršto migracijos metu. Kuršių marios yra viena svarbiausių perpelį neršto vietų Baltijos jūros regione. Perpelių migraciniai keliai, neršto vietų pasiskirstymas ir priegaudos mirtingumas skirtinguose žvejybos įrankiuose nėra pakankamai ištirti, o tai riboja galimybes parengti tikslingas apsaugos priemones. Tyrimų metu atliekama: priegaudos stebėseną verslinės žvejybos įrankiuose, biologinių mėginių ėmimas, migracinių maršrutų kartografavimas GIS priemonėmis pagal verslinės žvejybos mėnesines ataskaitas ir duomenų analizę pagal žvejybos barus. Syko (<i>Coregonus lavaretus</i>) verslinė žvejyba Kuršių mariose yra draudžiama, tačiau rūšis sugaunama kaip priegauda — per 2011–2024 m. laikotarpį vidutiniškai kelios dešimtys kilogramų. Tyrimų metu atliekama: sykų priegaudos verslinėje žvejyboje kiekybinė stebėseną, laimikį pasiskirstymo erdvinė analizė, biologinių rodiklių vertinimas, o gauti duomenys perduodami HELCOM. Surinkta informacija sudarys mokslinį pagrindą perpelį ir sykų apsaugos planams parengti, taip pat leis įvertinti rūšių buveinių kokybės gerinimo tikslų įgyvendinimo pažangą Kuršių mariose ir Baltijos jūros priekrantėje.	5 straipsnis - Jūros buveinės 4 straipsnis - Sausumos buveinės	5.5. Jūrų rūšių buveinių kokybės ir kiekybės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 5.7 Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRRP) ir kt.
Paukščių ir žinduolių priegaudos žvejyboje mažinimas taikant atbaidymo ir žvejybos reguliavimo priemones	LT_GAR_5_023	2027	Priemonė siekiama sumažinti žvejybos poveikį jūros paukščiams ir žinduoliams, užtikrinant paukščių atbaidančių priemonių taikymą ir nustatant žvejybos reguliavimo priemones, leidžiančias išvengti šio poveikio ar jį reikšmingai sumažinti. Šiuo metu didžioji dalis priekrantės žvejybos vykdoma naudojant paukščių atbaidymo priemones, įsigytas pagal paramos priemones. Šių priemonių taikymas kol kas yra savanoriškas, todėl priemonė siekiama nuolat vykdyti jų taikymo palaikymą. Priegauda — netikslinis paukščių ir jūros žinduolių sugavimas žvejybos įrankiuose — yra vienas reikšmingų šių rūšių populiacijų grėsmės veiksnių. Veiksmingas atbaidymo priemonių taikymas ir tikslingas žvejybos reguliavimo priemonės tiesiogiai mažina priegaudos mastą ir prisideda prie saugomų paukščių bei žinduolių apsaugos. Ekologinė nauda: sumažinta paukščių ir jūros žinduolių priegauda žvejyboje, pagerintos saugomų rūšių išlikimo sąlygos ir prisidėta prie jūros paukščių bei žinduolių populiacijų būklės blogėjimo prevencijos.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRRP) ir kt.

Nacionalinio laišišos valdymo plano parengimas ir įgyvendinimas	LT_GAR_5_024	2027	Priemone siekiama parengti ir įgyvendinti nacionalinį laišišos (Salmo salar) valdymo planą, kuriame nustatomi konkrečioms upėms taikomi populiacijų tikslai — smolty produkcija, genetinė įvairovė ir laišišų pasiskirstymas visoje upės buveinėje. Priemone įgyvendinamos HELCOM rekomendacijos. Vadovaujantis HELCOM Baltijos jūros veiksmų plano (2021 m.) veiksmu B16, nustatomos upės, kuriose migruojančių žuvų rūšių valdymo priemonės turėtų didžiausią teigiamą poveikį. Įgyvendinant priemonę taip pat užtikrinama, kad leidimų veiklai upėse ir jų prieigose išdėvimas nekenktų galimybėms pasiekti konkrečioms upėms nustatytų laišišų populiacijų tikslų. Laišiša yra migruojanti rūšis, kurios populiacijų būklė priklauso nuo neršto ir jaunikių augimo sąlygų upėse bei nekludomos migracijos. Nacionaliniai valdymo planai sudaro pagrindą koordinuoti valdyti atskirų upių populiacijas ir derinti apsaugos tikslus su ūkine veikla upėse. Ekologinė nauda: parengti ir įgyvendinami laišišų valdymo planai sudaro sąlygas didinti smolty produkciją, išsaugoti populiacijų genetinę įvairovę ir užtikrinti laišišų pasiskirstymą visoje upės buveinėje.	5 straipsnis - Jūros buveinės 4 straipsnis - Sausumos buveinės	5.6. Jūrų rūšių buveinių kokybės ir kiekybės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 5.7 Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Midijų rityų buveinių (MB231) būklės atkūrimas reguliuojant invazinio juodažiočio grūdalo populiaciją	LT_GAR_5_025	2040	Priemone siekiama atkurti infralitoralės midijų rity (MB231 „Baltijos jūros infralitoralės dugnas, kuriame vyrauja apaugiminiai dvigeldžiai moliuskai“) buveinės tipo gerą būklę reguliuojant invazinio juodažiočio grūdalo (Neogobius melanostomus) populiaciją. Po staigaus grūdalo populiacijos padidėjimo 2011 m. midijų (Mytilus edulis trossulus) rifai smarkiai sunyko ir tapo fragmentuoti, todėl priemone siekiama sudaryti sąlygas midijų populiacijai atsistatyti. Priemone įgyvendinama etapais: I etapas - tiriamoji (eksperimentinės plėtros) dalis ir, jai pateikus teigiamas išvadas, praktinis įgyvendinimas. Tyrimų metu vertinamas 25–35 mm statomųjų tinklų grūdalių žvejybai efektyvumas, ekonominis efektyvumas ir prieigauda, gilesniems vandenims (7–20 m gyliams) tinkamų gaudyklų ir bučių efektyvumas bei reikiamos žvejybos pastangos buveinės teritorijoje. Numatoma kontroliuojama grūdalių žvejyba 25–35 mm statomaisiais tinklais grūdalių neršto metu (balandžio–birželio mėn.) ir įvairių gaudyklų bei bučių naudojimas gilesniuose vandenyse po neršto (liepos–spalio mėn.). II etapas - tyrimams pateikus teigiamas išvadas, koreguojamos žvejybos taisyklės, parengiami finansinio skatinimo bei kontrolės ir priežiūros mechanizmai, organizuojama eksperimentinė žvejyba pasirinktuose žvejybos baruose ir vykdomas priemonės poveikio monitoringas. Invazinio juodažiočio grūdalo populiacijos padidėjimas yra pagrindinė midijų rity sunykimo priežastis Lietuvos Baltijos jūros priekrantėje. Reguluojant grūdalo populiaciją mažinamas jo daromas spaudimas midijoms ir sudaromos sąlygos midijų rity buveinei atsikurti. Ekologinė nauda: sumažinta invazinio juodažiočio grūdalo populiacija sudaro sąlygas midijų populiacijai atsistatyti, atkurti infralitoralės midijų rity buveinės gerą būklę bei su ja susijusią biologinę įvairovę.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.2. Jūrų buveinių ploto įkūrimas iš naujo 5.5. Jūrų rūšių buveinių kokybės ir kiekybės gerinimas 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.8. Jūrų buveinių tipų ekologinės darnos ir jungčių gerinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui	27,4 - 43,8	km2	Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Daugiamečių dumblių rityų buveinių (MB131, MB433) įkūrimas iš naujo diegiant povandenines hidrotechnines priemones	LT_GAR_5_026	2040	Priemone siekiama iš naujo įkurti daugiamečių dumblių rity buveines (MB131 „Daugiamečiai dumbliai ant Baltijos jūros infralitoralės uolų ir akmenų“ ir MB433 „Baltijos jūros infralitoralės mišriosios nuosėdos, kurioms būdingi daugiamečiai dumbliai“) istorinio arealo ribose — teritorijose, kuriose daugiametis raudondumblis šakotasis banguolis (Furcellaria lumbricalis) randamas, tačiau dėl mažo projekcinio padengimo nebeformuoja buveinės. Tam diegiamos povandeninės hidrotechninės priemonės, sukuriančios palankias hidrodinamines sąlygas buveinei formuotis. Priemone įgyvendinama etapais: I etapas - tiriamoji dalis, kurios metu atliekamas inžinerinis hidrotechninio statinio poveikio hidrodinamikai ir nešmenų transportui modeliavimas. Detaliau lokalių sąlygų vertinimui akustiniais metodais (daugiaspinduliniu echolotu ir šoninės lokacijos sonaru) surenkami batimetrijos ir dugno nuosėdų duomenys, jų pagrindu atliekamas detalus daugiamečių dumblių kartografavimas. Modeliavimu siekiama pagrįsti, ar parinktos hidrotechninės priemonės turėtų pakankamą bangos energiją mažinantį poveikį, parinkti optimalius jų parametrus, iš kelių alternatyvų teritorijų parinkti ir pagal tinkamumą ranguoti buveinės atkūrimo teritorijas bei įvertinti poveikį krantodaros procesams ir nešmenų transportui. II etapas - esant teigiamam modeliui efektui ir priėmus sprendimą diegti hidrotechninį įrenginį, vertinamas poveikio aplinkai vertinimo būtinumas, parenkama vieta, atliekamas projektavimas ir statyba, organizuojama priežiūra bei poveikio monitoringas. Daugiamečių dumblių buveinės Lietuvos Baltijos jūros priekrantėje sunyko dėl pablogėjusių aplinkos sąlygų, o dabartinis jų plotas yra reikšmingai mažesnis už palankų referencinį plotą. Sudarius palankias hidrodinamines sąlygas, šakotasis banguolis gali suformuoti buveinę istorinio arealo ribose. Ekologinė nauda: iš naujo įkurtos daugiamečių dumblių rity buveinės padidina buveinės plotą istorinio arealo ribose ir atkuria didžiausią biologinę įvairovę pasižymintį jūrinę buveinę bei su ja susijusias funkcijas — strimelių nerštavietes ir žimojančių paukščių maitinimosi vietas.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.1. Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.2. Jūrų buveinių ploto įkūrimas iš naujo 5.5. Jūrų rūšių buveinių kokybės ir kiekybės gerinimas 5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas 5.8. Jūrų buveinių tipų ekologinės darnos ir jungčių gerinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui	0,8 - 3	km2	Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON, LIFE ir kt.
Jūrų buveinių pasiskirstymo ir dugno nuosėdų sudėties tyrimai ir žemėlapių sudarymas	LT_GAR_5_027	2040	Priemone siekiama atlikti tyrimus ir išanalizuoti Reglamento (ES) 2024/1991 II priede nurodytų jūrų buveinių tipų pasiskirstymą ir dugno nuosėdų sudėtį Lietuvos Baltijos jūros rajone, kad būtų galima tiksliai atskirti buveinių tipus ir parengti jų būklės vertinimo kriterijus. Didžiausios pasiskirstymo žinių spragos susijusios su 2 ir 3 grupės buveinėmis, kurių tipai pagal EUNS klasifikaciją atskiriami pagal dugno nuosėdų projekcinio padengimo vertes, o turima geologinė medžiaga dugną klasifikuoja pagal granulimetrinę sudėtį. Pasiskirstymo ir bazinės informacijos spragų taip pat nustatyta daliai 7 grupės buveinių, kurių paplitimą ir struktūrą būtina patikslinti prieš atliekant jų būklės vertinimą. Daugiamečių dumblių buveinių (MB131 ir MB433) teritorijoms atskirti sekiausioje infralitoralės dalyje (iki 3–7 m gylio) dugno nuosėdų projekcinis padengimas vertinamas nuotoliniais metodais (dronais arba palydovinėmis nuotraukomis), gilesnėje dalyje (nuo 3–7 iki 15 m gylio) — daugiaspinduliniu echolotu ir šoninės lokacijos sonaru; daugiamečių dumblių sudėtis ir padengimas nustatomi povandeniniais dronais arba drop-tipo kameromis, o rezultatai ekstrapoluojami erdviniais modeliais. Cirkalitoralės midijų rity (MB231) mišraus dugno pasiskirstymui patikslinti analizuojama atsinaujinančios energetikos poveikio aplinkai vertinimo teritorijose surinkta akustinė medžiaga, o mišraus dugno teritorijose atliekamos dugno apžiūros nuotolinio valdymo povandeninėmis kameromis. Nepakankamos žinios apie dugno nuosėdų sudėtį ir buveinių pasiskirstymą neleidžia tiksliai atskirti buveinių tipų teritorijų ir parengti jų būklės vertinimo kriterijų. Šių spragų šalinimas yra būtina sąlyga patikimai nustatyti buveinių plotą, būklę ir atkūrimo poreikį. Ekologinė nauda: patikslintas jūrų buveinių tipų pasiskirstymas ir dugno nuosėdų žinios sudaro pagrindą tiksliai nustatyti buveinių būklę, palankius referencinius plotus ir atkūrimo priemonių poreikį.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON, LIFE ir kt.

Jūros buveinių būklės kriterijų nustatymas ir buveinių tipų būklės vertinimas	LT_GAR_5_028	2040	Priemone siekiama iširti ir išanalizuoti Reglamento (ES) 2024/1991 II priede nurodytų jūrų buveinių tipų būklę ir parengti jų būklės vertinimo kriterijus Lietuvos Baltijos jūros rajone. Prioritetas teikiamas cirkalitoralės midijų rifų (MC231) buveinės tipui, kurio didelės dalies būklė nežinoma, ir labiausiai paplitusiems 7 grupės (minkšto dugno) buveinių tipams — cirkalitoralės smėliui (MC53) ir cirkalitoralės dumbliui (MC63), kurie užima didžiąją dalį minkšto dugno buveinių ploto, tačiau kurių didelės dalies būklė nežinoma, o fragmentiški duomenys rodo blogėjimo tendenciją. MC231 buveinės būklei vertinti pritaikomi ir mišriam dugnui patikslinami esami MB231 būklės kriterijai; atrinktuose referentiniuose poligonuose atliekami akustiniai tyrimai (daugiaspindulinis echolotas ir šoninės lokacijos sonaras) detaliai nuosėdų sudėčiai nustatyti, vizualinės apžūros (povandeniniai dronai, drop-kameros) buveinę formuojančių rūšių padengimui įvertinti ir dragomis surenkami mėginiai biologinei struktūrai nustatyti. 7 grupės buveinių (MC53, MC63) būklės kriterijams nustatyti pirmiausia orientuojamasi į Bentoso kokybės indeksą (BQI) taikymą ir pritaikymą; vertinimas grindžiamas grunto ir augalijos mėginiais (15–30 m ir 45–60 m gylyuose), rūšių jautrumo ir gausumo vertėmis bei priedugnio deguonies ir organinės medžiagos duomenimis, numatant galimybę pagrįsti nuolatinės būklės stebėsenos stočių tinklą. Šiuo metu didelės dalies jūrų buveinių būklė nežinoma, o tai riboja galimybes vertinti atkūrimo poreikį, planuoti atkūrimo priemones ir nustatyti Reglamento tikslus. Patikimi būklės vertinimo kriterijai ir duomenys yra būtina sąlyga buveinių būklei nustatyti ir atkūrimo pažangai stebėti. Ekologinė nauda: parengti būklės vertinimo kriterijai ir pašalintos būklės žinių spragos sudaro sąlygas objektyviai vertinti jūrų buveinių būklę, nustatyti atkūrimo prioritetus ir stebėti atkūrimo pažangą.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.7. (Jūros) Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON, LIFE ir kt.
Gamtotvarkos planų Natura 2000 teritorijoms Baltijos jūroje (7 teritorijos) parengimas	LT_GAR_5_029	2027	Priemone numatoma parengti gamtotvarkos planus septynioms Baltijos jūros Natura 2000 teritorijoms (LTNER0006; LTNERB001; LTKLAB001; LTPALB002; LTPAL0002; LTPAL0001; LTPALB001), nustatant konkrečius saugomų jūrinių buveinių ir rūšių apsaugos, atkūrimo, valdymo ir stebėsenos veiksmus. Planai apims saugomų vertybių būklės, grėsmių ir spaudimų įvertinimą, valdymo tikslų nustatymą, prioritetinių priemonių parinkimą, jų įgyvendinimo seką ir veiksmingumo vertinimo principus. Priemonė sudarys pagrindą nuosekliam jūrinių Natura 2000 teritorijų valdymui, atkūrimo prioritetų planavimui, reikšmingo būklės blogėjimo prevencijai. Ekologinė nauda: parengti gamtotvarkos planai sudaro pagrindą nuosekliam jūrinių Natura 2000 teritorijų valdymui, jūrinių buveinių ir rūšių atkūrimo prioritetų planavimui bei reikšmingo būklės blogėjimo prevencijai.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.7 Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Saugomų jūrinių rūšių apsaugos veiksmų planų parengimas ir įgyvendinimas	LT_GAR_5_030	2027	Priemone siekiama parengti ir pradėti įgyvendinti dešimties saugomų jūrinių rūšių apsaugos veiksmų planus, nustatant konkrečius jų apsaugos ir tvarkymo priemones, taip užkertant kelią reikšmingam šių rūšių būklės blogėjimui. Parengti ir pradėti įgyvendinti šių rūšių apsaugos veiksmų planus: syko (<i>Coregonus lavaretus</i>), lašišos (<i>Salmo salar</i>), upinės nėgės (<i>Lampetra fluviatilis</i>), perpelės (<i>Alosa fallax</i>), eršketinių (<i>Acipenseridae</i>), ilgasnukio ruonio (<i>Halichoerus grypus</i>), rudakaklio naro (<i>Gavia stellata</i>), paprastosios jūrų kiaulės (<i>Phocoena phocoena</i>). Inicijuoti nuodėgūtės (<i>Melanitta fusca</i>), ledinės anties (<i>Clangula hyemalis</i>) tarptautiniuose apsaugos planuose numatytų priemonių įgyvendinimą. Parengus ir patvirtinus rūšių apsaugos veiksmų planus pagerės tikslinių rūšių ir buveinių apsauga, nes bus taikomos realios apsaugos ir tvarkymo priemonės. Ekologinė nauda: parengti ir įgyvendinami rūšių apsaugos veiksmų planai pagerina tikslinių jūrinių rūšių ir jų buveinių apsaugą, nes sudaro pagrindą taikyti realias apsaugos ir tvarkymo priemones bei užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.7 Žinių spragų šalinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.
Mėlynųjų gamtos kreditų sistemos vystymas	LT_GAR_5_031	2050	Priemonės tikslas – sukurti mėlynųjų gamtos kreditų mechanizmą, parengti kreditų metodiką ir vienetus, registrą ir teisingą sistemą. Mėlynieji gamtos kreditai suteiktų galimybę pritraukti papildomą privatų finansavimą gamtos atkūrimo tikslams įgyvendinti ir įmonėms bei kitiems finansuotojams pripažinti jų indėlį į išmatuojamus jūrų ekosistemų atkūrimo rezultatus, nepažeidžiant teisės aktuose nustatytą poveikio mažinimo.	5 straipsnis - Jūros buveinės	5.9–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 5.1 Jūrų buveinių būklės gerinimas 5.2 Jūrų buveinių ploto įkūrimas iš naujo 5.5 Jūrų rūšių buveinių kokybės ir kiekybės gerinimas 5.8 Jūrų buveinių tipų ekologinės darnos ir jungčių gerinimas			Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), HORIZON, LIFE ir kt.